

Гігієна праці жінок та підлітків

Гігієна праці — це галузь практичної і наукової діяльності, що вивчає стан здоров'я працівників у його обумовленості умовами праці і на цій основі обґрунтовує заходи та засоби щодо збереження і зміцнення здоров'я працівників, профілактики несприятливого впливу умов праці.

У системі законодавства щодо гігієни праці ключове місце займає Закон України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення". Положення, що прямо стосуються захисту здоров'я робітників та службовців найповніше висвітлені у ст. 7 "Обов'язки підприємств, установ та організацій". Ця стаття передбачає розробку і здійснення адміністрацією підприємств санітарних та протиепідемічних заходів; здійснення в необхідних випадках лабораторного контролю за дотриманням вимог санітарних норм стосовно рівнів шкідливих чинників виробничого середовища; інформування органів та установ державної санепідеміологічної служби про надзвичайні події та ситуації, що становлять небезпеку для здоров'я населення; відшкодування в установленому порядку працівникам і громадянам збитків, яких завдано їх здоров'ю в результаті порушення санітарного законодавства.

Активна трудова діяльність жінок поставила перед гігієністами проблему раціональної організації їх праці з урахуванням анатомо-фізіологічних особливостей жіночого організму, щоб робітниця могла без втрат здоров'я займатися професійною діяльністю.

Усі професійні шкідливі фактори за характером впливу на жіночий організм можна поділити на три групи:

- а) ті, що однаково впливають на організм незалежно від статі;
- б) несприятливі для жіночого організму, але безпечні для генеративної функції;
- в) які загрожують генеративній функції жінки.

Дуже небезпечний з точки зору несприятливих наслідків для здоров'я жінки взагалі ранній початок виробничої діяльності, коли шкідливі виробничі фактори негативно впливають на незміцнілий організм, що перебуває в стадії статевого дозрівання.

Важка фізична праця не проходить безслідно для дітонароджувальної функції. Серед жінок, які виконують важку фізичну роботу, досить великий відсоток самовільних абортів, завчасних чи затяжних пологів, підвищена кількість неправильних положень плода. У зв'язку з механізацією виробничих процесів, знизилася частка важкої фізичної праці, що відіграло певну роль в оздоровленні. Негативно діє на жіночий організм робота, що пов'язана з вимушеним положенням тіла.

Законодавством передбачено ряд заходів щодо охорони і гігієни праці жінок.

Так, забороняється працювати їм у важких та шкідливих для здоров'я умовах (з рідким металом, кочегарами тощо). Не допускаються жінки до праці під землею, у гірничодобувній промисловості, на будівництві й у підземних спорудах.

Законодавство допускає навантаження і розвантаження вантажів жінками вагою не більше 20 кг (удвох на ношах - 50 кг, враховуючи вагу нош), на триколісній тачці - 100 кг, у вагонетках на рейках — 100 кг.

Ряд заходів передбачено відносно вагітних жінок. Декретна відпустка

становить 172 календарних дні. На час декретної відпустки зберігається місце роботи. Вагітних жінок переводять на легшу роботу зі збереженням заробітної плати (якщо вона відрізняється).

На роботах з шкідливими умовами праці жінки мають право на пенсію у віці 45 років при стажі роботи не менше як 15 років.

Підлітками офіційне законодавство вважає молодь у віці від 15 до 18 років.

Основною особливістю цього віку є високий рівень основних функцій, швидкий ріст та фізичний розвиток організму, перебудова ендокринної і вегетативної нервової систем, нервово-психічної сфери та обміну речовин.

Тому при розробці конкретних заходів і регламентацій з гігієни праці підлітків і їх медичного обслуговування треба брати до уваги анатомо-фізіологічні особливості.

Підлітки більше, ніж дорослі, чутливі до впливу професійних шкідливостей.

Тому слід приділити увагу контролю за тим, щоб підлітки в процесі своєї професійно-виробничої діяльності не зазнавали впливу токсичних речовин.

Адже процес дихання і кровообігу в підлітків має свої особливості, зокрема, хвилиний об'єм повітря на 1 см² поверхні легень у дітей більший, що може зумовити швидку адсорбцію токсичних речовин.

У системі охорони праці підлітків велике значення має профілактика травматизму. Травматизм серед підлітків вищий. Причиною є недотримання правил техніки безпеки, Ігнорування засобами індивідуального захисту, порушення порядку та необережність на робочому місці.

Створено чітку систему охорони праці підлітків. Так, заборонено приймати на роботу неповнолітніх, використовувати працю підлітків на важких і шкідливих для здоров'я виробництвах, допускати їх до нічних і надурочних робіт.

Передбачено ряд пільг. Серед них - скорочення тривалості робочого дня. Для підлітків віком 16-18 років встановлено 6-годинний робочий день і літній відпочинок тривалістю 1 календарний місяць. Підлітків до 18-річного віку, які працюють на підприємствах і установах, заборонено залучати до наднормованої роботи, роботи в нічну зміну, а також до участі в роботах, що потребують перенесення чи переміщення вантажів.

Для юнаків 16-18 років вага вантажу, який переміщують вручну, не повинна перевищувати 16 кг, а для дівчат - 10 кг. При перевезенні одноколісними тачками загальна вага вантажу не повинна перевищувати 50 кг, а двоколісними - 57 кг. Дівчатам перевозити вантажі заборонено.

Отже, для запобігання негативним наслідкам при застосуванні праці жінок та підлітків в умовах виробництва та враховуючи фізіологічні, фізичні особливості їх організму потрібно постійно здійснювати заходи щодо удосконалення охорони та гігієни праці.

Головний страховий експерт з охорони праці відділення ВД ФССНВ України
у Гайворонському районі

Олександр Загородній